

נקודות למחשבה

נקודות למחשבה

בסוגיה הקצרה שלנו מופיע כלל חשוב גם להלכה וגם לחיים- 'זריזין מקדימים למצוות'. החשיבות של המהירות, הזריזות והחריצות היא גבוהה מאוד. ההשקעה לא רק באיכות אלא גם בפרק הזמן הלוקח לי לעשות את הפעולה מייצרת אצל האדם תכונות נפש החשובות גם לחייו הגשמיים וגם לחייו הרוחניים.

לא פעם בהצעות עבודה, יחפש המעסיק אדם 'חרוז וזריז שיודע לתקתק משימות'. גם אם זה לא נאמר במפורש אפשר לראות שהראשונים שעושים, שפועלים, שזזים הם האנשים שיותר מוערכים בעיני החברה. דבר זה מובן לגבי המישור החומרי-גשמי אבל למה גם ברוחניות יש חשיבות לזריזות? למה שעבודת הנפש תצטרך לכלול בתוכה 'זריזין מקדימים למצוות'?

את אחת התשובות לכך כתב רבי משה חיים לוצאטו בספרו 'מסילת ישרים'. בפרק ז', הרמח"ל מתאר את מידת הזריזות, המידה השנייה במדרגות המוסר בהן האדם צריך ללכת כדי לתקן את עצמו מוסרית ואישיותית. כחלק מכך הוא מסביר מדוע צריכים להיות זריזים לקיים מצוות: "כי אין סכנה כסכנתו, אשר הנה כל רגע שמתחדש, יוכל להתחדש איזה עכוב למעשה הטוב". הרמחל בעצם אומר לנו- תעשו את המצווה מיד, אל תתמהמהו כי יש הרבה עיכובים שיכולים לקרות בדרך. למשל, אדם הרוצה להביא צדקה לעני ברחוב, יכולים להיות לו מלא עיכובים בין ההחלטה לבין השלב שבו המטבע אצל העני, לפעמים עיכובים גדולים כמו מריבה עם חבר או שמישהו מודיע לו שמישהו רע קרה ולפעמים דברים קטנים ולא רעים כמו חתול שעובר ברחוב ומסיח את הדעת או פתאום חבר שהרבה זמן לא דיברת איתו מתקשר אליך. הרמחל והגמרא מצפים מהאדם גם לגבי מצוות אבל בעצם גם לגבי החיים- תהיה בפקוק- תזדרז לקיים מצוות, תזדרז לעשות טוב בעולם, לפני שהרע ינצח.

האם צריך לעשות
הכל מהר??

רגע, חבינים

רגע, חבינים

המשנה הראשונה של מסכת פסחים פותחת בהסבר על מתי בודקין את החמץ לפני פסח- 'אור לארבעה עשר'. על המילה 'אור' היה דיון מקדים ששואל על מה מדובר בבוקר או בערב והמסקנה הייתה שהמילה 'אור' מתייחסת לערב. בסוגיה שלנו, הגמרא מנסה להבין למה בודקים בערב.

ועכשיו שיש לנו הסכמה מלאה על כך שהמילה 'אור'- מדברת על 'ערב', וגם ר' יהודה וגם ר' מאיר מסכימים שחמץ נהיה אסור רק מהשעה השישית (חצות היום) של י"ד ניסן ואילך ולא לפני- בואו נעשה בדיקת חמץ בשעה השישית! ואם תאמרו ש'זריזים מקדימים למצוות'- שצריך לעשות מצוות כמה שיותר מוקדם- אז נבדוק מהבוקר. כמו שכתוב (לגבי ברית מילה) "וביום השמיני ימול בשר עורלתו" ויש לנו משנה שאומרת 'כל היום כולו כשר [לברית] מילה אלא שזריזין מקדימים למצות ועושים ברית מילה כבר בבוקר, כמו שנאמר (על אברהם אבינו) "וישכם אברהם בבוקר", אם כך אפשר להקדים מהבוקר, אבל עדיין למה לנו לעשות בדיקה בערב?

אמר רב נחמן בר יצחק: 1. הערב הוא שעה שבה בני האדם נמצאים בבית- הכי טבעי לעשות בערב. 2. כשבודקים לאור הנר הבדיקה יותר יסודית- לכן ראוי לעשות דווקא בערב כשמדליקים נר.

אמר אביי: אם כך, תלמידי חכמים צריכים להקפיד שלא להתחיל ללמוד תורה בזמן הקבוע שלהם בערב ו"ג שהוא 'אור' לי"ד ניסן, מכיוון שהם עלולים להימשך ללימוד הסוגיה ולשכוח את מצוות בדיקת החמץ ובכך להימנע מקיום המצווה.

והשתא דקיימא לן דלכולי עלמא 'אור' - אורתא הוא, פכדי בין לרבי יהודה ובין לרבי פאיר חמץ אינו אסור אלא פשיטא שיעות ולעילה, ונבדוק בשיתא! וכי תימא זריזין מקדימין לעצות - נבדוק עצמא, דכתיב (ויקרא יב ג) וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ותניא: 'כל היום כולו כשר למילה אלא שזריזין מקדימין לעצות, שנאמר (בראשית כב ג) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחְבֹּשׁ אֶת חֲמֵרֹו וַיִּקַּח אֶת אֶתְנֵי וַעֲרִיו אֹתוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּבְשָׁע עָצִי עָלָה וַיִּקֶּם וַיִּלָּךְ אֶל הַפְּקֹדִים אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים? אפר רב נחמן בר יצחק: בשעה שיבני אדם עצוין בבתייהם, ואור הנר יפה לבדיקה.

אפר אביי: הילכך, האי צורבא ערבנן - לא לפתח בעידינה באורתא דתליסר דנגהי ארבסר, דלמא פשיכא ליה שפעתייה ואתי לאימנועי פפיצה.

"זריזין
מקדימים
למצוות"

חז"ם אהבין קצת
יותר מה זה אומר?

